

Αρχική σελίδα>Προσφυγή στη δικαιοσύνη>Νομικά συστήματα - ευρωπαϊκά και εθνικά>Εθνικά τακτικά δικαστήρια

Εθνικά τακτικά δικαστήρια

Στην παρούσα ενότητα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση των τακτικών δικαστηρίων στην Ιρλανδία.

Τακτικά δικαστήρια

Το δικαστικό σύστημα στην Ιρλανδία έχει τις ρίζες του στο Σύνταγμα του 1922, το οποίο προέβλεπε τη σύσταση νέων δικαστηρίων προς αντικατάσταση όσων είχαν ιδρυθεί υπό τη βρετανική διοίκηση. Τα νέα δικαστήρια συστάθηκαν το 1924 δυνάμει του νόμου του 1924 περί δικαστηρίων (Courts of Justice Act, 1924), με τον οποίο θεσπίστηκε η νομική βάση για το δικαστικό σύστημα.

Τα σύγχρονα δικαστήρια συστάθηκαν δυνάμει του νόμου του 1961 περί δικαστηρίων (θεσμοθέτηση και σύσταση) [Courts (Establishment and Constitution) Act 1961], βάσει του άρθρου 34 του Συντάγματος που θεσπίστηκε από τον ιρλανδικό λαό το 1937. Το Εφετείο (Court of Appeal) συστάθηκε στις 29 Οκτωβρίου 2014, κατόπιν δημοψηφίσματος που διενεργήθηκε το 2013.

Τα άρθρα 34 έως 37 του Συντάγματος πραγματοποιούνται την απονομή της δικαιοσύνης εν γένει. Στο άρθρο 34 παράγραφος 1 ορίζεται ότι «Η δικαιοσύνη απονέμεται από δικαστήρια που συστήνονται με νόμο». Σύμφωνα με το Σύνταγμα, το δικαστικό σύστημα περιλαμβάνει ένα δικαστήριο τελευταίου βαθμού, το Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court), το Εφετείο (Court of Appeal), το οποίο έχει δικαιοδοσία τόσο επί αστικών όσο και επί ποινικών υποθέσεων, και δικαστήρια πρώτου βαθμού, στα οποία περιλαμβάνονται το Ανώτερο Δικαστήριο (High Court), με πλήρη δικαιοδοσία σε όλες τις ποινικές και αστικές υποθέσεις, και δικαστήρια περιορισμένης δικαιοδοσίας, το Κομητειακό Δικαστήριο (Circuit Court) και το Περιφερειακό Δικαστήριο (District Court), τα οποία διατηρούν έδρες σε περιφερειακή βάση.

Πολιτικά δικαστήρια

Ανώτατο Δικαστήριο

Σημαντικές αλλαγές όσον αφορά τη δικαιοδοσία του **Ανώτατου Δικαστηρίου (Supreme Court)** να εκδικάζει ένδικα μέσα σημειώθηκαν με τη θέση σε ισχύ της τριακοστής τρίτης τροποποίησης του Συντάγματος στις 28 Οκτωβρίου 2014, με την οποία και συστάθηκε το Court of Appeal (Εφετείο). Από τη σύσταση του Εφετείου και εφεξής, το Ανώτατο Δικαστήριο δικάζει ένδικα μέσα κατά:

- α) αποφάσεων του Εφετείου, εάν το Ανώτατο Δικαστήριο κρίνει ότι η απόφαση αφορά ζήτημα γενικού δημόσιου συμφέροντος ή ότι η κατ' αναίρεση εξέταση της υπόθεσης από το Ανώτατο Δικαστήριο εξυπηρετεί το συμφέρον της δικαιοσύνης, και
- β) αποφάσεων του Ανώτερου Δικαστηρίου, εάν το Ανώτατο Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις που συνηγορούν υπέρ της άσκησης του ένδικου μέσου απευθείας ενώπιον του ίδιου. Προϋπόθεση και στις δύο περιπτώσεις αποτελεί η ύπαρξη ενός ή και των δύο ακόλουθων στοιχείων: η απόφαση πρέπει να αφορά ζήτημα γενικού δημόσιου συμφέροντος και/ή η εκδίκαση του ένδικου μέσου από το Ανώτατο Δικαστήριο πρέπει να εξυπηρετεί το συμφέρον της δικαιοσύνης.

Πριν από την τριακοστή τρίτη τροποποίηση, τα ένδικα μέσα κατά αποφάσεων επί αστικών υποθέσεων του Ανώτερου Δικαστηρίου υπάγονταν στη δικαιοδοσία του Ανώτατου Δικαστηρίου, ενώ πλέον αρμόδιο είναι το Εφετείο, με εξαίρεση τις περιπτώσεις στις οποίες το Ανώτατο Δικαστήριο επιτρέπει την άσκηση του ένδικου μέσου ενώπιον του ίδιου, κρίνοντας ότι το ένδικο μέσο πληροί τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 34 παράγραφος 5 σημείο 4° του Συντάγματος. Επιπλέον, νομικά ζητήματα που προηγουμένως παραπέμπονταν από το Κομητειακό Δικαστήριο στο Ανώτατο Δικαστήριο προς εξέταση (με βάση τη διαδικασία του «case stated»), πλέον εξετάζονται από το Εφετείο.

Η τριακοστή τρίτη τροποποίηση δεν έθιξε την αρχική δικαιοδοσία του Ανώτατου Δικαστηρίου όσον αφορά τα καθήκοντα που του απονέμονται από το άρθρο 26 του Συντάγματος. Σύμφωνα με το άρθρο 26, το Ανώτατο Δικαστήριο έχει την εξουσία να αποφαινεται κατά πόσον ένα νομοσχέδιο (ή κάποια διάταξη ή διατάξεις του), το οποίο έχει εγκριθεί και από τα δύο Σώματα του Κοινοβουλίου (Oireachtas) και έχει υποβληθεί προς υπογραφή στον πρόεδρο της Ιρλανδίας πριν αρχίσει να ισχύει, είναι αντισυνταγματικό, σε σχέση με ζήτημα το οποίο παραπέμπεται στο δικαστήριο από τον πρόεδρο. Στην περίπτωση που προκύπτει ζήτημα μόνιμης ανικανότητας του προέδρου, το εν λόγω ζήτημα εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Ανώτατου Δικαστηρίου.

Το Ανώτατο Δικαστήριο συνήθως συνεδριάζει σε σύνθεση τριών ή πέντε δικαστών, και, κατ' εξαίρεση, επτά δικαστών. Κατά την εκδίκαση υποθέσεων που αφορούν τη συνταγματικότητα πράξης του Oireachtas (Κοινοβουλίου), το Σύνταγμα επιβάλλει τη σύνθεση του δικαστηρίου από τουλάχιστον πέντε δικαστές. Ο εν λόγω όρος ισχύει επίσης όταν το Ανώτατο Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί της συνταγματικότητας νομοσχεδίου που εγκρίθηκε από το Oireachtas κατόπιν παραπομπής του από τον πρόεδρο της Ιρλανδίας με βάση το άρθρο 26 του Συντάγματος. Τουλάχιστον πενταμελής σύνθεση απαιτείται επίσης προκειμένου το Ανώτατο Δικαστήριο να αποφανθεί, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Συντάγματος, αν ο πρόεδρος έχει περιέλθει σε κατάσταση μόνιμης ανικανότητας. Ο πρόεδρος (Chief Justice) ή δικαστής του Ανώτατου Δικαστηρίου μπορεί να εκδικάσει από μόνος του ορισμένες αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων ή αιτήσεις δικονομικού χαρακτήρα.

Εφετείο

Το Εφετείο συστάθηκε στις 29 Οκτωβρίου 2014, κατόπιν δημοψηφίσματος που διενεργήθηκε το 2013. Όπως συμβαίνει και με άλλα ανώτερα δικαστήρια, ορισμένες από τις αρμοδιότητές του ανατίθενται στο Εφετείο με συνταγματικές διατάξεις και ορισμένες με νόμο. Αποτελεί δευτεροβάθμια δικαιοδοτική βαθμίδα που βρίσκεται μεταξύ του Ανώτερου Δικαστηρίου και του Ανώτατου Δικαστηρίου.

Το Εφετείο είναι αρμόδιο να εκδικάζει τα ένδικα μέσα κατά αποφάσεων επί αστικών υποθέσεων του Ανώτερου Δικαστηρίου, τα οποία πριν από την τριακοστή τρίτη τροποποίηση του Συντάγματος υπάγονταν στην αρμοδιότητα του Ανώτατου Δικαστηρίου. Εξαίρεση αποτελούν οι περιπτώσεις στις οποίες το Ανώτατο Δικαστήριο επιτρέπει την άσκηση του ένδικου μέσου ενώπιον του ίδιου, κρίνοντας ότι το ένδικο μέσο πληροί τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 34 παράγραφος 5 σημείο 4 του Συντάγματος. Το Εφετείο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση των ένδικων μέσων κατά αποφάσεων του Ανώτερου Δικαστηρίου που αφορούν τη συνταγματικότητα ορισμένου νόμου. Το Σύνταγμα ορίζει ότι απαγορεύεται ο διά νόμου περιορισμός της ως άνω δικαιοδοσίας του Εφετείου.

Το Εφετείο συντίθεται από τον πρόεδρό του και εννέα τακτικούς δικαστές. Ο πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστηρίου (Chief Justice) και ο πρόεδρος του Ανώτερου Δικαστηρίου αποτελούν ex officio μέλη του Εφετείου. Το Εφετείο μπορεί να συνεδριάζει σε τμήματα τριών δικαστών. Ορισμένες αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων και αιτήσεις δικονομικού χαρακτήρα μπορούν να εξεαστούν από τον πρόεδρο μόνο του ή από άλλον δικαστή που έχει ορίσει συναφώς ο πρόεδρος.

Ανώτερο Δικαστήριο

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, το Ανώτερο Δικαστήριο (High Court) έχει πλήρη πρωτογενή δικαιοδοσία και εξουσία να αποφαινεται επί παντός ζητήματος, νομικού ή πραγματικού, αστικού ή ποινικού. Το Ανώτερο Δικαστήριο έχει αποκλειστική αρμοδιότητα στις υποθέσεις που αφορούν την υιοθεσία παιδιών και τις αιτήσεις έκδοσης. Η αρμοδιότητα του Ανώτερου Δικαστηρίου επεκτείνεται στο θέμα της εγκυρότητας νόμου από συνταγματική άποψη (εκτός εάν ο νόμος έχει ήδη παραπεμφθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο από τον πρόεδρο της Ιρλανδίας). Οι περισσότερες υποθέσεις του Ανώτερου Δικαστηρίου εκδικάζονται από

έναν μόνο δικαστή, παρά το γεγονός ότι υπάρχει νομοθετική πρόβλεψη ότι ορισμένες υποθέσεις, όπως οι αγωγές για συκοφαντική δυσφήμιση, οι υποθέσεις σωματικής βλάβης ή οι υποθέσεις παράνομης κατακράτησης, εκδικάζονται από μονομελές μικτό ορκωτό δικαστήριο. Υποθέσεις εξαιρετικής σημασίας μπορούν να εκδικαστούν από τμήμα αποτελούμενο από δύο ή περισσότερους δικαστές (Divisional Court).

Το Ανώτερο Δικαστήριο εκδικάζει τα ένδικα μέσα κατά αποφάσεων επί αστικών υποθέσεων του Κομητειακού Δικαστηρίου. Πέραν της αρμοδιότητάς του να εκδικάζει τα ένδικα μέσα κατά αποφάσεων επί αστικών υποθέσεων του Κομητειακού Δικαστηρίου, το Ανώτερο Δικαστήριο έχει επίσης την εξουσία αναθέωσης των αποφάσεων όλων των ιεραρχικά κατώτερων δικαστηρίων με την έκδοση διατάξεων υποχρέωσης, απαγόρευσης και αναίρεσης (Mandamus, Prohibition και Certiorari). Αυτές οι διατάξεις δεν αφορούν την ουσία της απόφασης των κατώτερων δικαστηρίων, αλλά το ζήτημα του κατά πόσον υπήρξε υπέρβαση αρμοδιότητας.

Το Ανώτερο Δικαστήριο μπορεί να αποφάινεται για νομικά ζητήματα που του υποβάλλονται από το Περιφερειακό Δικαστήριο. Δικάζει επίσης τις αιτήσεις αποφυλάκισης με την καταβολή εγγύησης όταν ο κατηγορούμενος κατηγορείται για φόνο ή όταν ο κατηγορούμενος ζητεί την αλλαγή των όρων που έχουν επιβληθεί από το Περιφερειακό Δικαστήριο.

Κατά κανόνα, το Ανώτερο Δικαστήριο συνεδριάζει στο Δουβλίνο για την εκδίκαση αρχικών αγωγών. Συνεδριάζει επίσης σε διάφορες επαρχιακές έδρες για να εκδικάσει αρχικές αγωγές αποζημίωσης για σωματική βλάβη και θανατηφόρα σωματική βλάβη. Το Ανώτερο Δικαστήριο εκδικάζει τα ένδικα μέσα κατά αποφάσεων του Κομητειακού Δικαστηρίου σε επαρχιακές έδρες (στον ρόλο του δε αυτό είναι γνωστό ως «High Court on Circuit»).

Κομητειακό Δικαστήριο

Η δικαιοδοσία του **Κομητειακού Δικαστηρίου (Circuit Court)** στις αστικές υποθέσεις είναι περιορισμένη, εκτός εάν όλοι διάδικοι συμφωνήσουν το αντίθετο, οπότε η δικαιοδοσία του είναι απεριόριστη. Η καθ' ύλην αρμοδιότητα του Κομητειακού Δικαστηρίου εκτείνεται κυρίως στις υποθέσεις στις οποίες η αξία του αντικείμενου της διαφοράς δεν υπερβαίνει το ποσό των 75.000 EUR (60.000 EUR στις αγωγές αποζημίωσης λόγω σωματικής βλάβης).

Το Κομητειακό Δικαστήριο είναι αρμόδιο για τις κληρονομικές διαφορές και τις διαφορές που αφορούν την κυριότητα ή τη μίσθωση ακινήτου εφόσον η εκτιμώμενη αξία του ακινήτου δεν υπερβαίνει τα 253,95 EUR. Το Κομητειακό Δικαστήριο είναι επίσης αρμόδιο για τις υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του δικαστικού χωρισμού, του διαζυγίου, της ακυρότητας και των ενδίκων μέσων κατά αποφάσεων του Περιφερειακού Δικαστηρίου.

Οι αστικές υποθέσεις στο Κομητειακό Δικαστήριο εκδικάζονται από έναν δικαστή χωρίς ενόρκους. Λειτουργεί ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο για τον κατ' έφεση έλεγχο των αποφάσεων του Περιφερειακού Δικαστηρίου, τόσο στις αστικές όσο και στις ποινικές υποθέσεις. Στην κατ' έφεση δίκη η υπόθεση εξετάζεται εκ νέου και η απόφαση του Κομητειακού Δικαστηρίου είναι αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε περαιτέρω ένδικα μέσα.

Το Κομητειακό Δικαστήριο είναι επίσης αρμόδιο για όλες τις υποθέσεις με αντικείμενο αίτηση για τη χορήγηση νέας άδειας πώλησης οινοπνευματωδών προς επιτόπια κατανάλωση, ενώ είναι επιπλέον αρμόδιο για τον σε δεύτερο βαθμό έλεγχο των αποφάσεων δικαιοδοτικών οργάνων όπως ο διευθυντής ερευνών σε θέματα ισότητας (Director of Equality Investigation).

Περιφερειακό Δικαστήριο

Το **Περιφερειακό Δικαστήριο (District Court)** έχει περιορισμένη και τοπική αρμοδιότητα. Σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, έχει την εξουσία να εκδίδει διατάξεις διατροφής, αποκλεισμού από την οικογενειακή στέγη, επιμέλειας, επικοινωνίας και αναγνώρισης πατρότητας.

Το Περιφερειακό Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να εκδικάζει αστικές υποθέσεις που θεμελιώνονται σε σύμβαση, σε συμφωνία χρηματοδοτικής μίσθωσης ή πώλησης επί πιστώσει, σε αδικοπραξία και σε μη καταβολή μισθώματος ή παράνομη κατακράτηση αγαθών, όταν η αξία της απαίτησης δεν υπερβαίνει τα 15.000 EUR. Έχει επίσης αρμοδιότητα για την εν γένει εκτέλεση αποφάσεων εξόφλησης χρεών οποιουδήποτε δικαστηρίου, αρμοδιότητα για μεγάλο αριθμό υποθέσεων χορήγησης αδειών, όπως για παράδειγμα για πώληση αλκοολούχων ποτών, και αρμοδιότητα όσον αφορά τις αγωγές για εκ προθέσεως ζημιές όταν το απαιτούμενο ποσό δεν υπερβαίνει τα 15.000 EUR.

Το Περιφερειακό Δικαστήριο διατηρεί έδρες σε 24 περιφέρειες όλης της χώρας, συμπεριλαμβανομένης της μητροπολιτικής περιφέρειας του Δουβλίνου και 23 ακόμη περιφερειών. Εν γένει, η έδρα στην οποία θα εκδικαστεί μια υπόθεση εξαρτάται από τον τόπο στον οποίο συνήφθη η σύμβαση, από τον τόπο διαμονής ή άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του εναγομένου, ή, στις υποθέσεις χορήγησης αδειών, από τον τόπο στον οποίο βρίσκονται οι εγκαταστάσεις για τις οποίες ζητείται η άδεια.

Ποινικά δικαστήρια

Ανώτατο Δικαστήριο

Το Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court) εκδικάζει αναίρεσεις κατά αποφάσεων του Εφετείου (Court of Appeal) σε υποθέσεις που εγείρουν νομικά ζητήματα ύψιστης δημόσιας σημασίας.

Εφετείο

Δυνάμει του νόμου του 2014 για το Εφετείο (Court of Appeal Act 2014), η δευτεροβάθμια δικαιοδοτική εξουσία που προηγουμένως ασκούσε το Ποινικό Εφετείο (Court of Criminal Appeal) μεταβιβάστηκε στο Εφετείο.

Πλέον, ενώπιον του Εφετείου μπορούν να ασκηθούν εφέσεις από άτομα σε βάρος των οποίων έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση από το Κομητειακό Δικαστήριο ή το Κεντρικό Ποινικό Δικαστήριο (Central Criminal Court) και τα οποία έχουν λάβει πιστοποιητικό από το δικαστήριο που εξέτασε την υπόθεσή τους ότι η απόφαση είναι εκκλητή. Σε περίπτωση άρνησης χορήγησης του εν λόγω πιστοποιητικού, το Εφετείο, κατόπιν ασκήσεως έφεσης κατά της απόφασης άρνησης χορήγησης του πιστοποιητικού, μπορεί να χορηγήσει άδεια για την άσκηση έφεσης.

Επιπλέον, ο διευθυντής της Εισαγγελίας (Director of Public Prosecutions) μπορεί να ασκήσει έφεση στο Εφετείο για λόγους αδικαιολόγητης επιείκειας της ποινής, βάσει του άρθρου 2 του νόμου περί ποινικής δικαιοσύνης του 1993 (Criminal Justice Act 1993). Στην περίπτωση εικαζόμενης κακοδικίας, μπορεί να ασκηθεί έφεση βάσει του άρθρου 2 του νόμου περί ποινικής δικονομίας του 1993 (Criminal Procedure Act 1993).

Το Εφετείο έχει επίσης την αρμοδιότητα να εκδικάζει εφέσεις του διευθυντή της Εισαγγελίας για νομικά ζητήματα που ανέκυψαν σε ποινική δίκη στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε αθωωτική απόφαση. Στις περιπτώσεις αυτές, η απόφαση του Εφετείου δεν θίγει την αθωωτική ετυμηγορία.

Το Εφετείο είναι επίσης αρμόδιο να εκδικάζει εφέσεις του διευθυντή της Εισαγγελίας κατά αθωωτικών αποφάσεων ή αποφάσεων περί μη επανάληψης της δίκης. Δυνάμει του νόμου 2014 για το Εφετείο, μεταβιβάστηκε στο εν λόγω δικαστήριο η δευτεροβάθμια δικαιοδοτική εξουσία που προηγουμένως ασκούσε το στρατιωτικό εφετείο (Courts-Martial Appeal Court). Αυτό σημαίνει ότι οι εφέσεις των καταδικασθέντων από στρατοδικείο πλέον υπάγονται στη δικαιοδοσία του Εφετείου.

Ποινικό Εφετείο

Δυνάμει του νόμου 2014 για το Εφετείο, η δευτεροβάθμια δικαιοδοτική εξουσία του **Ποινικού Εφετείου** μεταβιβάστηκε στο Εφετείο.

Ειδικό Ποινικό Δικαστήριο

Το **Ειδικό Ποινικό Δικαστήριο (Special Criminal Court)** συστάθηκε για την εκδίκαση αξιόποινων πράξεων σε περιπτώσεις που τα τακτικά δικαστήρια αδυνατούν να διασφαλίσουν την αποτελεσματική απονομή δικαιοσύνης και τη διατήρηση της δημόσιας τάξης. Στη σύνθεση του δικαστηρίου συμμετέχουν τρεις δικαστές χωρίς ενόρκους.

Κεντρικό Ποινικό Δικαστήριο

Το **Κεντρικό Ποινικό Δικαστήριο (Central Criminal Court)** είναι το ποινικό τμήμα του Ανώτερου Δικαστηρίου. Εκδικάζει σοβαρά ποινικά αδικήματα, όπως η ανθρωποκτονία, ο βιασμός, η προδοσία και η πειρατεία, καθώς και ποινικές υποθέσεις του νόμου περί ανταγωνισμού του 2002 (Competition Act, 2002). Στη σύνθεσή του συμμετέχει δικαστής και σώμα ενόρκων.

Κομητειακό Ποινικό Δικαστήριο

Το Κομητειακό Ποινικό Δικαστήριο (Circuit Criminal Court) εκδικάζει αξιόποινες πράξεις πλην αυτών που εκδικάζονται από το Κεντρικό Ποινικό Δικαστήριο. Στη σύνθεσή του συμμετέχει δικαστής και σώμα ενόρκων. Εκδικάζει εφέσεις κατά αποφάσεων του Περιφερειακού Δικαστηρίου.

Περιφερειακό Δικαστήριο

Το Περιφερειακό Δικαστήριο εκδικάζει πταίσματα (ως επί το πλείστον νομοθετημένα) και ορισμένα πλημμελήματα. Στη σύνθεσή του συμμετέχει μόνο ένας δικαστής.

Τελευταία επικαιροποίηση: 07/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.